

K-R-Ú-D-Y

A Radnóti Miklós Színpad műsora

Szindbád költője, a csodálatos varázslatokkal, lágy érzelmességgel, leheletfinom költőséggel, a gasztronómiai rafináltságok dicséretével, az „élet álom” önvigasztalásával élő, mégis kerülhetetlen éleslátású, az embert, a körülötte levő társadalmat inkább az értelmes életre méltatlannak látó, mint fölötte csöndes maliciával gúnyoló Krúdy ma reneszánszát éli. A Radnóti Miklós Színpad új bemutatója, amelyet *Gosztonyi János* állított össze és rendezett, egy másfajta Krúdyt mutat be. Kegyetlen, a társadalmat s az emberi jellemet szinte viviszekciós hidegvérrel, kegyelem és megbocsátás nélkül boncoló Krúdyt ismerünk meg — s ez valóban egyik jellemző vonása volt az írónak. A kétrészes játékban felvonulnak életművének jellegzetes alakjai, néhány színésznek kitűnő jellemformálásra adva lehetőséget.

A produkciók színvonala mégis egyenetlen, s ennek oka a színpadra állított jellemek súlyának és gazdagságának, a bennük rejlő lehetőségeknek a különbözőségében keresendő. *Gordon Zsuzsa*, aki *Steinnét* játszotta és *Baracsi Ferenc* mint Kapitány a tolókoksi-ban, a kor uralkodó típusait megjelölve használták ki legjobban a szerepük nyújtotta lehetőségeket. *Szabó Kálmán Alvinczi*, *Simon Péter Szilveszter*, *Joós László* *Rezeda Kázmér* alakjában nem tudták gazdagítani a rájuk rótt szerepek egyhangúságát, olykor szintelenségét. *Huszár László* *Ungonberkyje* harsányságával vonta magára a figyelmet. *Steinné* műintézetében *Verdes Tamás* a szerencsétlen *Brestyik* alakjában finom volt, mértéktartóan ügyefogyott, és inkább sajnálatra méltó, mint nevetséges. A női szereplők az első részben a balatoni Annabál szemérmesen erotikus bájoló, s ritkán emberi hölgyeit, a második részben *Steinné* férfigasztaló „szanatóriumának” közönségesen erotikus, néha maguktól is megborzódo lányait alakították. A műsor legtöbb terhét ők viselték — ebben is sajátosan krúdys volt ez az előadás. *Döry Virág* *Montmorency* és *Ugocsiné*, *Petrozsényi Eszter* *Eszte*lla, *Sáfár Anikó* *Piroska* és *Szőke Asszony*, *Thirring Viola* *Bágyiné* és *Tizenhárom*

Sári szerepeiben ugyanannak a női romlottságnak kétféle arcát mutatták be. *Moravec* *Levente* mint *Pimpi*, *Hollós Vajek* *Róbert* mint a műintézetben édesdeden alukáló vén *Jenő báró*, *Rab Edit* mint *Julka* egy-egy ellentétes hatású színfoltot jelentett az időnként tarka kavalkádban. Az előadás rendezése mértéktartóbb volt a szokásosnál, nem tévedt látványos öncélúságba. Az indító jelenetek voltak a kelleténél valamivel epikusabbak; s az egész első rész is inkább volt Krúdy-illusztráció, mint színpadi mű, a második rész koncentráltabb, drámaibb és leleplezőbb, kegyetlenebb is az elsónél.

Gondolom, sokan fognak vitázni afölött, hogy *Gosztonyi* az igazi Krúdyt mutatta-e be. Úgy vélem: joga volt markánsabban megrajzolni a Krúdy-arc számára legrokonoszenvesebb vonását.

Szabolcsi Gábor

Dzsomár

A BARTÓK GYERMEKS

Ez az előadás a tíz-tizennégy éveseknek szól. A *Rosat-Tazsibajev* szovjet szerzőpár által kazah népmondából írt darabot nálunk másodszor játsszák: *Sik Endre* fordításában, *J. hász István* átdolgozásában *Seregi László* vendégrendező állította színpadra. A mese jelképe a jó és a rossz harcának, a más mítoszokból és a történelem fejezeteiből is jól ismert szabadságvágyának. A hős bajnok szerelme, *Neszvelda* kedvéért megtanul szőnyeget szőni, az értelmes munka pedig olyan erő az ember kezében, amellyel saját képére formálhatja a világot; ezért kerelkedhetnek felül a történetben az igazi emberi érzések a gonoszok hatalmán.

A színpad érdekes, izléses díszleteivel, jelmezeivel — mindkettő *Piros Sándor* munkája — eleven látványt nyújt. A könnyen változtatható díszletelemek segítségével hol erdőben, hol (valóban!) tőmjénillatú jurtában, vagy éppen a rontók fejedelménőjének a palotájában vagyunk. A jeleneteket dalbetétek fűzik egymáshoz, kobzával kezében énekli el a *Kobzos*, *Szilágyi Imre* az eseményeket — *Balázs Árpád* szerzett ideillő folklorisztikus zenét —, ezzel göngyö-